

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

آموزش مفهوم خدا
به
کودکان و نوجوانان

مؤلف:
علی رستمی

انتشارات: هزار آفتاب

آموزش مفهوم خدا به کودکان و نوجوانان

مؤلف: علی رستمی

چاپ اول: ۱۳۹۴

حروفچین: مریم حبیبی

صفحه آرائی و طراحی جلد: میم گرافیک

شمارگان: ۲۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۱۰۰۰۰ تومان

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر متعلق به مؤلف است.

مرکز پخش شیراز: ۰۹۳۰۱۰۷۰۸۲۲ و ۰۹۱۷۱۰۷۰۸۲۲

مرکز پخش تهران: ۰۹۳۰۱۰۷۰۸۲۲

این اثر را تقدیم می‌کنم به:
«همه پدران و مادران ایران زمین که عشق به خداوند
را هنرمندانه در دل کودکان سرزمین مان، این هدیه‌های
پاک آسمانی، جاری می‌کنند.»

و همچنین؛

«تقدیم به پدر و مادر عزیزم
که هرچه از عشق خداوند در دل دارم، همه از وجود
پاک آن‌هاست.»

فهرست مطالب

مقدمه	۷
فصل اول: مبانی یادگیری درباره خدا	۱۱
فصل دوم: زمان‌های آموزش مفهوم خدا	۱۷
فصل سوم: شیوه آموزش مفهوم خدا	۱۹
فصل چهارم: منابع آموزش مفهوم خدا	۲۳
فصل پنجم: نقش والدین در یادگیری مفهوم خدا	۲۵
فصل ششم: نقش اشتباهات والدین در یادگیری مفهوم خدا	۲۹
فصل هفتم: نقش طبیعت در یادگیری مفهوم خدا	۳۳
فصل هشتم: برداشت کودکان از مفهوم خدا	۳۷
ایمان کودکان در دوره پیش از دبستان	۳۸
ایمان کودکان در دوره ابتدایی	۳۹
تصور کودک از مفهوم قداست خداوند	۴۹
تصور کودک از مفهوم علاقه خداوند به انسان	۵۲
برداشت کودکان از مفهوم دعا و راز و نیاز با خدا	۵۲
برداشت کودکان از کتاب خدا	۵۴
وظایف ما در برابر برداشت‌های خام کودکان	۵۴
فصل نهم: نظریه‌ها	۵۷
۱. نظریه پیازه	۵۸
۲. نظریه هارمز	۶۱
۳. نظریه گلدمن	۶۲
فصل دهم: آموزش صفات خداوند به کودکان	۷۹
فصل یازدهم: جایگاه خدا از دیدگاه خود کودک و شاعران و نویسندگان کودک	۹۳
جایگاه خدا در آسمان و ماورا	۹۳
مکانت خدا در همه پدیده‌ها	۱۰۱
جایگاه خدا در وجود	۱۰۶
بیان ماهیت خدا با عشق و مهربانی	۱۰۹

فصل دوازدهم: توصیه‌هایی به والدینی که فرزندشان زیاد درباره خدا سؤال می‌کند	۱۱۳
فصل سیزدهم: پرسش و پاسخ	۱۲۳
پرسش‌های والدین	۱۲۳
پرسش‌های کودکان	۱۲۷
فهرست منابع	۱۴۷
عربی	۱۴۷
فارسی	۱۴۷
انگلیسی	۱۵۰

مقدمه مؤلف

امروزه در دنیای علم، تحقیقات بسیار گسترده‌ای صورت می‌گیرد تا آموزش‌های دینی با توجه به یافته‌های روان‌شناختی شکل گیرند و این یافته‌ها نیز به طور مستمر مورد بررسی قرار گرفته و در آن‌ها اصلاحاتی صورت می‌گیرد.

تجربیات موجود و تحقیقات انجام شده در مراکز آموزشی ما از سطح پیش‌دبستان تا دانشگاه نشانگر آن است که آموزش دینی از وضعیت مطلوب برخوردار نبوده و بعضاً با تأثیرات معکوس نیز همراه گردیده است. چرا در جامعه امروز ما برای درک مفهوم خدا که شاید اولین و اصلی‌ترین مفهومی است که هر انسانی باید شناخت کافی از آن داشته باشد، تلاش درخور و شایسته‌ای صورت نگرفته است؟ چرا والدین ما نتوانسته‌اند نقش خود را به خوبی در این زمینه ایفا نمایند؟ چرا معلمان، مربیان و متولیان دینی ما نتوانسته‌اند این مفهوم را آن‌چنان که شایسته است به فرزندان این سرزمین آموزش دهند؟ و چرا...؟ پاسخ بخش عمده‌ای از این پرسش‌ها را باید در عدم شناخت صحیح از ویژگی‌های روان‌شناختی و روحیات کودکان، نوجوانان و جوانان جامعه خود جستجو کنیم.

در طول سال‌هایی که اینجانب (نگارنده) در خدمت دانش‌جویان، معلمان و مربیان در دانشگاه و همچنین والدین گرامی در کارگاه‌ها، همایش‌ها و دوره‌های آموزش خانواده بوده‌ام، شاهد یک نیاز و خلأ اساسی در آموزش علمی و صحیح مفهوم خدا به کودکان با تأکید بر اصول روان‌شناختی بوده‌ام، لذا تمام توان و شرایط خود را به‌کار گرفته تا بتوانیم قدمی هرچند کوچک در این زمینه برداریم.

- این کتاب به‌طور کلی تلاش دارد به سؤالات زیر پاسخ دهد:
۱. کودک در رشد و تکامل درک مفهوم خدا از چه دوره‌هایی عبور می‌کند و ویژگی‌های هر دوره چیست؟
 ۲. محیط و دنیای اطراف ما چه نقشی در آموزش مفهوم خدا به کودکان دارد؟
 ۳. والدین چه نقشی می‌توانند در آموزش مفهوم خدا به فرزندان خود داشته باشند؟
 ۴. فرزندان ما چه برداشتی از مفهوم خدا دارند؟
 ۵. آموزش نادرست مفهوم خدا چه تبعات منفی می‌تواند داشته باشد؟
 ۶. برای آموزش مفهوم خدا به کودکان از چه منابعی می‌توانیم استفاده کنیم؟
- در این کتاب سعی کرده‌ایم آموزش مفهوم خدا به کودکان را از زوایای مختلف مورد بررسی و کنکاش قرار دهیم. ابتدا مبانی یادگیری، زمان‌های آموزش، شیوه آموزش و منابع آموزش مفهوم خدا را مورد بررسی قرار داده‌ایم. سپس به نقش والدین و محیط و دنیای اطراف در آموزش این مفهوم پرداخته‌ایم. تبیین برداشت کودکان از مفهوم خدا در دوره‌های مختلف سنی از دیگر مباحثی است که مورد بررسی و کنکاش قرار گرفته است. معرفی نظریه‌های روان‌شناختی مهم در این مورد از دیگر بخش‌های کتاب است. بخش مهم دیگر کتاب آموزش مفهوم خدا با استفاده از اشعار و داستان‌هایی است که در ادبیات ایران و جهان وجود دارد. در بخش‌های پایانی نیز کمک به والدین در یافتن پاسخ برای پرسش‌های خود و همچنین پاسخ‌دادن به سؤالات کودکان درباره مفهوم خدا مورد تأکید قرار گرفته است.
- در اینجا از اساتید، صاحب‌نظران، مربیان، دانشجویان و والدین گرامی به خاطر کاستی‌های احتمالی پژوهش می‌خواهم و امیدوارم این اثر بتواند گامی مؤثر در ارتقای سطح دانش این عزیزان در زمینه آموزش مفهوم خدا به کودکان فراهم آورد. همچنین از اساتید و صاحب‌نظران ارجمند خواهشمندم نظر و پیشنهادهای خود را از طریق

آدرس پست الکترونیک rostami.a1979@gmail.com با مؤلف در میان گذارند تا ضمن بهره‌گیری از تجربه‌های شما عزیزان، در چاپ‌های بعدی منظور گردد.

در پایان از سرکار خانم مریم حبیبی به خاطر حروفچینی متن و همه عزیزانی که به هر شکل در به ثمر رسیدن این اثر نقشی ایفا نموده‌اند، کمال تشکر و قدردانی را دارم. سعادت و سربلندی همگان را از خالق یکتا مسألت می‌نمایم.

علی رستمی

مردادماه ۱۳۹۴